

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRAJNER LAJOS.

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-és szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés, irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 280. szám.

Szombat, dec. 5.

A horvát helyzet.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, december 4.

A horvát helyzet különösében nem mutat semmi különösét, azonban, ha mélyebben beletekintünk, konstatálni kell, hogy a mai állapot magára Horvátországra, a horvát népre tarthatatlan.

A horvát-serb koalíció külsőleg nem sok vizet féltszik zavarni, de dacos politikájával megátalja a helyzet rendezését.

A horvát-serb koalíció egyes vezetői pusztán dachból gátolják a kibontakozást és a békés együttműködést. És ugyszólván néhány ember csak a kerékkötő, mert irányadó körökben határozottan tudják, hogy a higgadtan és komolyan gondolkozók, horvátok és szerbek egyaránt, teljesen megelégtettek a mai áldatlan állapotot és szíves örömet üdvözölnék a kibontakozást. De nem mernek kezdeményezni. Mert félnek a közöttük többségben levő politikai vabanque-játékosok piszkoló gyanúsításaitól. És ez az, ami szomorúan jellemzi a helyzetet Horvát-Szlavonországban. Mindenhol a legnagyobb rend és béke, a polgárság, látva a bán gazdasági működésének jó eredményeit, teljesen magáévá tette politikáját, amint ezt legutóbb a független polgárokból álló mitroviczi küldöttség oly fényesen igazolta — és mindezek dacára a horvát-szlavon tartománygyűlés mégsem hívható egybe. Pedig éppen gazdasági tekintetben mily áldásos munkát végezhetne a tartománygyűlés.

A magyar kormány, a legjobb intenciók által vezérelve, a legnagyobb készséggel elfogadja és teljesíti Rauch báró horvát bánnak mindazon javaslatait, a melyek a horvát-szlavon területek gazdasági fellendülését és a lakosság anyagi

boldogulását, vagyoni gyarapodását célozzák. De a legjobb intenciók kárba vesznek és a nép anyagi boldogulására irányuló intézkedések nem érvényesülhetnek a koalíció dacpolitikája következtében.

Ilyen körülmények között önmagától felmerül az a teljesen indokolt kérdés, vajjon megeredhet-e, hogy néhány önző ember terrorizáló hatalmaskodása megakassza egy egész ország haladását? És erre a kérdésre a közjó érdekében csak egy válasz lehet: nem, ezt tűrni nem szabad, nem lehet. Végtére is az ország, a nép nem arra való, hogy anyagi érdekeit és legértékesebb javait veszni engedje, csak azért, hogy lelkiismeretlen kufárok politikai szerepét játszszanak.

A magyar kormány nem tévesztheti szem elől azt, hogy Horvát-Szlavonország a magyar szent korona birodalmának szoros alkatrésze. Ez az egy hatalmas ok önmagától indokolja, hogy ezen területek akasságának anyagi és erkölcsi boldogulása állandó gondoskodása tárgya legyen. És e tekintetben teljesen egyetért a horvát-szlavon országok kormányaival és elsősorban a bánnal. Egyetért különösen abban a felfogásban, hogy a horvát-szlavon területek gazdasági felvirágzása a magyar birodalom érdeke. Ez a fontos gazdasági és politikai érdek határozottan megköveteli, hogy az útjában álló akadályok elhárításának. Ha lehet, békés, alkotmányos uton. De ha ez lehetetlennek mutatkozik, ha kitűnnek, hogy a tartománygyűlés működése a terrorizáló elemek lelkiismeretlen munkája által lehetetlenné tétetik, ez esetben előtérbe kell, hogy jusszon a „salus rei publicae“ követelménye és ennek szem előtt tartásával teszik majd meg a célra vezető intézkedéseket.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 3/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt 12 óráig. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

A szabad iskola (munkásgimnázium) december havi előadásai a következők:

Dec. 9-én: 8-tól 9-ig nemzetgazdaságtan; 9-től 10-ig gazdasági földrajz.

Dec. 11-én: 8-tól 10-ig nemzetgazdaságtan; 9-től 10-ig magyar irodalom.

Dec. 16-án: 8-tól 9-ig fizika; 9-től 10-ig gazdasági földrajz.

Dec. 18-án: 8-tól 9-ig fizika; 9-től 10-ig történelem.

Dec. 30: 8-tól 9-ig fizika; 9-től 10-ig történelem.

December 7. Közig. bizottság ülése.
December 9. Városi alakuló közgyűlés.
December 10. Rendkívüli megyei közgyűlés.
December 12. Városi tisztújítás.

— Mikulás. Nagy napjuk lesz holnap a gyermekeknek. Arcuk már előre is ég az örömtől s a sok apró nép türelmetlenül lesi, hogy mikor zörgeti meg a láncot esőrgető, hófehér szakállú jó öreg Mikulás az ablakot, hozván mindenféle szép és jó dolgokat a jó gyermekeknek, virgácsot pedig a rosszaknak. Így van ez már évszázadok óta szent Miklós püspök emlékeztére, ki minden esztendőben karácsony táján elhagyta püspöki házat és sorra látogatta a családokat, ahol gyermekek voltak s vitte nekik az ajándékokat kocsiszámra. Manapság, amikor az új kor szelleme csaknem eltűntette a gyermekeket, ez a nap is elvesztette püspöki varázsát, amellyel azelőtt bearanyozta a decemberi sötét estét. Az a sok felvilágosodott apróság szemébe kacag a dadának, ha neki Mikulás bácsiról beszél s szomorúan suttogják egymás között, hogy az idén aligha vesz nekik ajándékot a papa, mert — rosszul megy az üzlet s a

A „TORONTÁL“ tárcája.

A Balkán-kérdés.

— A „Torontál“ eredeti tárcája. —

Bosznia-Hercegovinának annektálása megtörtént. Senki sem teheti bírálat tárgyává a legbőlebb uralkodó proklamációját, de igenis bírálat tárgyává teheti a diplomácia eljárását, mely ehhez vezetett.

Egész Európa azon lovagol mostan, hogy az annektálás a berlini szerződés megszegése s következképpen jogtalan volt.

Alakilag igazuk van, tartalmilag nincs igazuk. Tartalmilag nincs igazuk, mert bár a berlini szerződés Bosznia és Hercegovina okkupációját ruházta csak Ausztria-Magyarországra és nem annektálását, félreismerhetlen volt a szerződő hatalmak azon közfelfogása, hogy az említett két tartomány végleg Ausztria-Magyarország birtokába megy át.

Hiszen, ha erről hallgatag nem lettek volna meggyőződve, harminc éven át kétségtelenül tiltakoztak volna a sok száz millióra menő beruházások ellen, amelyek a monarchia a megszállott tartományok érdekében tett!

Formailag igazuk van, mert egy szerződéses viszonyt egyoldalul felbontani nem lehet, nem szabad.

Bosznia és Hercegovinának 1878-ban való okkupálása Bismarck genialitásának bélyegét hordja magán, amely felismerte, hogy az akkor túlhatalmas szláv elem, illetve ennek vezérállamának az orosz terjeszkedésének csak az által lehet útját állani, ha a Balkánba éket ütünk s ezen ékbe egy idegen kulturállamot illesztünk bele. Be is vált Bismarck számítása, mert annyira mennyire megfékezte Oroszországnak a török háború által megdagadt taraját a sanstefanoi béke s Bosznia okkupációja által.

A mi diplomáciánk nem hordja magán Bismarck számító óvatosságát, mert az kétségtelen volt, hogy Bosznia és Hercegovinának annektálása átmenet, konferencia nélkül egyszerre élére állítja a nemzetiségi kérdéseket.

Finomabb elmelel, több diplomáciai fuffanggal és óvatossággal ugyanazt lehetett volna elérni. Kétségtelen, hogy amint Törökország az ifjú török mozgalom folytán az alkotmányt megadta, vagy hogy úgy fejezzem ki magam, a török medve, érezven a kést a torkán, ügyesen kiragadta magát alóla.

Bosznia-Hercegovina ügyét véglegesen kellett, mert bizonyos, hogy a ravasz, eszméhez hapott török Boszniát és Hercegovinát is bevonta volna az alkotmány sáncai közé, áthidalván a monarchiának 30 éven át hozott áldozatait.

Ennek felismerése s ennek folytán Bulgáriának királysággá való proklamálása és az eddig

megszállott tartományok annektálása genialis diplomáciai sakkhuzás volt, de a kivétel elhamarkodott, az ügy iránti fellendülés percében történt.

Amint a török alkotmány proklamációja megtörtént, hidegen, nyugodtan egy újabb konferencia összehívását kellett volna sürgetni s ezen Bosznia és Hercegovina kérdését felvetni. Monarchiánk hűen sáfárkodott ottan, száz és száz milliót fektetett bele, tehát teljes joggal követelhetne volna a beruházások megtérítését. Ki vállalkozott volna erre?

Kérdem, melyik nagyhatalomnak áll érdekében Bosznia-Hercegovina? Egyiknek sem. Egy másodrendű hatalomnak, a töröknek. Mit szölt volna a török az osztrák-magyar kártérítési igényekhez? Hallgatott volna, mint ahogy azok az államok és bankesoprotok hallgatnak, amelyekről kölcsönöket akar felvenni, de nem kap.

A konferenciának természetesen ki kellett volna mondania az annektálást s napirendre tértek volna fölötte, mint ahogy feltűnést nem kelt, ha az adósnak ingatlanát elárverezik.

Külügyi politikánk ezt mellőzte s ime Pandora szelencéje egyszerre megnyílt s ömlik belőle a nemzetiségi kérdés egészen a nevetességig.

Mert az csakugyan az, hogy egy liliputi ország, Szerbia, fiktív jogát magáévá teszi a leg-

FIGYELEM!

FIGYELEM!

FIGYELEM!

PETRY JAKAB :: NAGYBECSKERÉK

Ajánlja az igen tisztelt vevőközlőségnek becses figyelmébe dusan felszerelt raktárát a legújabb fazonban és legizlésebb kivitelben készült

férfi, női és gyermekruháit, valamint férfi- és fiu-kalap különlegességeit.

nemkülönb a legjobb minőségű bel- és külföldi szöveteket feldolgozó mérték utáni szabóságát, ugyszintén a saját műhelyében és felügyelete alatt készült női szőrmekabátokat, colliereket és karmantyukat. Nagy választékot tart szőrmével bélelt saját készítményű vadász- és gazdasz-kabátokból, asztrachán és másnemű prémsapkákból, valamint nyers prémekből is. Elfogad mindennemű szőrmearu készítményt vagy új fazonra való izléses átalakítást.

JUTÁNYOS ÁRAK.

PONTOS KISZOLGALAS.

895-x 29

drágaság is szinte elviselhetetlen. Mikulás bácsi, a jó öreg Mikulás, ki elveszítette birodalmát a gyermekek nagyrészének a szívében, szomoruan jár végig az utcákon, be-benéz az ablakokon, megnézi: hol hisznek még benne, hol várnak még reá? Bizony, manapság már kevesebb hiva van a gyermekek között, mint a régi jó világban, de ahol akad, ott annál nagyobb örömmel rakja az ablakba a sok almát, diót és egyéb ajándékot s gyönyörködik azoknak az örömeiben, akik még gyermekek, akik még tudnak boldogok is lenni ezen a nagyon is okos, nagyon is józan és szürke világon.

— **Esküdtbíróági elnökök.** A temesvári kir. ítélőtábla elnöke az 1908. évre a pancsovai kir. törvényszéknél szervezett esküdtbíróág elnökévé **Stocker Antal** kir. törvényszéki elnököt, helyettesévé pedig **Schölmásch Adolf** kir. törvényszéki bírót jelölte ki.

— **Katonai szemle.** Oláh Ödön csendőralezredes tegnap Czeplédről Nagybecskerekre jött s itt szemlélt tartott a lovasőrsök felett. Az alezredes még a tegnapi nap folyamán visszatuzott állomáshelyére.

— **Tanácsülés.** Nagybecskerek város tanácsa ma délelőtt fél 11 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen folyó ügyeket intéztek el.

— **A trónörökös Pusztaszeren.** Mint Szegedről jelentik, Szent István koronájának örököse, Ferenc Ferdinánd főherceg e hó folyamán Pusztaszerre, azután Szegedre jön s az alföld metropolisában három napon át időzni fog. Ferenc Ferdinánd főherceg, a trónörökös, mint már megirtuk, december 12-én Pallavicini Sándor ögróf birtokára, Pusztaszerre érkezik vadászatra. Kisteleken fogadják a trónörökös, ki oda vagy vonaton, vagy esetleg gépkocsin érkezik s onnan rándul ki a most készülő műton Pusztaszerre, melynek kastélyát ez alkalomra az ögróf egy teljes új szárnyal bővítette ki s pazar fénytel rendeztette be. A trónörökös és kísérete, valamint a meghívott vadászvendégek a vadászatot a homoki majornál kezdik meg s négy-öt napon folytatják a mindszent-álgói hibbizományi birtok különböző majorjaiban. Szegedre a trónörökös a vadászatok után jő be s itt három napra tervezi maradását. A trónörökös a vadászatok alatt a pusztaszeri kastélyban fog állandóan lakni.

— **Uj postamesterek.** A temesvári postagazgató **Pártay Zoltán** torontálerzsébetlaci jegyzőt ottani postamesterré nevezte ki, míg a perjámosi posta vezetésével özv. **Szentpéteri Zoltáné**, szül. **Markesz Etelkát** bizta meg.

— **Az iparhatóság ülése.** Ma tartotta ülését a város iparhatósága is, amelyen több iparigazolványt adtak ki, azonkívül több kisebb jelentőségű folyó és panaszos ügyet intéztek el. A kiadott új iparigazolványokat lapunk hétfői számában közöljük.

nagyobb szárazföldi hatalom, az orosz. Nem egyéb az, mint a szláv ravaszság és erős együttérzés. De a tulajdonképeni szél nem innen fúj, hanem a Szajna mellől. A bokorban a revanche-vípera rejtőzik marásra készen. Hogy ez így van, legmarkansabbul bizonyítja azon körülmény, hogy amint a Balkán kérdés most kiütött, azonnal óriási kölcsönt szavaztak meg Franciaországban az orosz részére.

Monarchiáknak lehetőség szerint óvakodnia kell a háborútól, mert az első ágyulóvénél kitör nem a világháború, mint sokan mondják, hanem ki fog törni az, ami elébb-utóbb meg fog történni Európa három hatalmas fájának, a germán, a latin s a szláv fajok elkeseredett élet-halál harca.

A jelenlegi perc nem kedvező a germán elemre s nem is lesz addig, amíg Németország tengeri ereje nem mérkőzhetik a britt tengeri erővel. Ha ezen időpont elkerül s Nagy-Britannia Európában félni fog Németország tengeri erejétől, akkor nem fog belekotnyeleskedni reá nézve teljesen közömbös kérdésekre, mint jelenleg a Balkán, illetve Bosznia-Hercegovina kérdésébe.

Ma Angliának még szeparatistikus törekvései vannak s lehetnek, mert a tengerek őt uralják, de ha az anyaország méltó ellenfelet fog találni a tengeren, Németországban s Európában egy esetleges német inváziótól kell félnie, akkor, hogy úgy fejezzem ki magam, az európai koncertben ő is szerényen egy hangszeren fog játszani s nem dirigálni.

Akkor Angliának nem lesznek szeparatistikus törekvései s azon nemzetcsoporthoz fog szegődni, amelyek meg fogják vinni a kultur-nemzetek harcát a durva, műveletlen szláv fajok ellen.

A mostani perc nem alkalmas arra, annál kevésbé, mert tisztán a sértett nemzeti önérték folytán a legműveltebb latin állam messalliancban él a legdurvább szláv állammal.

Ezen két tényező tenné most veszélyessé

— **Felső kereskedelmi iskolai igazgatók értekezlete.** A közoktatásügyi miniszterium rendelkezése folytán az ország összes kereskedelmi iskola igazgatói e hó 7-én és 8-án értekezletet tartanak Budapesten. Ez értekezleten a nagybecskereki felső kereskedelmi iskola igazgatója, **Knyaskó Lajos**, mint a következő 3 tétel előadója vesz részt: A felső kereskedelmi iskolák individualis fejlesztése. Az idegen tanulók szállás viszonyai. — Tanárok tanulmányutja. Az értekezleten a pancsovai állami felső kereskedelmi iskola részéről **Barbierik Titusz** igazgató vesz részt.

— **A szabad liceum előadása.** A torontálmezei kulturegyesület kebelében működő szabad liceum holnap, december hó 6-án az áll. polgári és felső kereskedelmi iskola disztermében előadást tart. Az előadás tárgya: Az alkoholizmus. Irta és vetített képek bemutatásával előadja: **Dr. Fialowski Béla** kir. törvényszéki orvos. Az előadás főbb pontjai: Az alkohol keletkezése, lényege és előállítása. Az alkoholtartalmu italok. A kis mennyiségű alkoholnak hatása. Az alkohol hatása az agyra. Az alkoholos heveny elmezavar. (A részegség és ennek különböző fokai.) Az alkoholos idült elmezavar (az alkoholizmus, a delirium tremens). Az alkoholnak hatása a szívre, a véredényekre, a gyomorra, a májra és vesékre. Az alkohol és az átlagos életkor. Az alkohol és az ivadékok. Az alkohol és a bűncselekmények. Az alkohol és a családi élet. Az alkohol és az elzüllés. Az alkohol ellen való küzdelem. A kékereszt-egylet és a Good-templar rend. Az alkohol-kérdés nálunk. Az előadás délután 5 órakor kezdődik. Belépő-díj nincs.

— **Halálozás.** Mint Eszékéről részvétellel veszünk a hirt, **Hornicsék Henrik** eszéki magyar államvasúti felügyelő, tegnap ott hirtelen meghalt. Hornicsék régebben hosszú ideig volt Nagybecskereken s itt általános becsülés és szeretet környezte s a nagybecskereki társaséletnek egyik igen kedves tagja volt. A java-korabeli férfi haláláról minden ismerőse bizonyára élénk sajnálkozással vesz tudomást.

— **A szabad iskolából.** A kulturegyesület munkásgimnáziumában tegnap este **Harzer József** főgimnáziumi tanár fizikai előadásait folytatva az ingát, az óraműveket magyarázta igen érdekesen és tanulságosan kísérletekkel. Utána **Wirker István** nemzetgazdasági előadásainak folytatásaképpen a termelésről szót kiváló tudással.

— **Állami mértékhatóság hivatal Nagybecskereken.** Megirtuk már, hogy Nagybecskereken állami mértékhatóság hivatalt fognak felállítani. Most arról értesülünk, hogy a mértékhatóság hivatal már e hó 12-én meg is fogja kezdeni működését s hivatalos helyisége a volt törvény-

széki épületben lesz, ott, ahol azelőtt az irattár volt.

— **Az überlandiális bizottságból.** Melencze község képviselőtestülete az überlandiális huszas bizottságba **Jankovics Szilárd** ottani községi jegyzőt, **Torontáljózseffelva** képviselőtestülete **Chernolatetz Géza** jegyzőt, az érdekeltség **Drabinó József** földbirtokost, **Nagykikinda** város képviselőtestülete pedig **Eremitis Pál** helyébe **Draxler Ferenc** ottani nagybirtokost választotta meg.

— **Utóállítás.** A nagybecskereki Rezső-laktanyában ma délelőtt 9 órakor tartották meg a szokásos utóállítást. Ez alkalommal a polgári hatóságot **Szilágyi Albert** megyei aljegyző képviselte. A honvédség részéről **Schramek Lőrinc** százados és **Bodó** hadnagy, a közös hadsereg részéről pedig **Meska Ferenc** alezredes és **Venovics Mihály** százados volt jelen. Polgári orvos volt **dr. Plechl Szilárd** megyei főorvos, katonarvosokként pedig **dr. Osláth** honvéd és **dr. Misera József** közös ezredorvosok szerepeltek. A mai utóállításon összesen 8 állításköteles jelentkezett, akik közül azonban egyet sem találtak a szolgálatra alkalmasnak.

— **Papok és tanítók szanatóriuma.** Vettük a következő közleményt:

A vallás- és közokt. m. kir. miniszter ur ez évi 5234. eln. sz. rendeletében arról értesít, hogy az alkohol tulságos élvezete folytán beteg papok és a tanügyi pályán működő állami alkalmazottak gyógyítására az Általános Közjótékonyági Egyesülettel karöltve, Rákospalotán, a székesfőváros tőzsomszedságában, egyelőre 12 beteg részére, szanatóriumot létesített, hogy így módot és alkalmat nyújtson ezen szenvedély eredményes leküzdésére s ezáltal a közérkölcök javítására. A szanatórium az 1909. év január elején nyílik meg. A felvételt nyerők ott, — orvosi felügyelet mellett — megfelelő ellátásban és kezelésben részesülnek, melynek díja napi 5—7 koronában állapított meg, az elhelyezési osztályoknak megfelelőleg. A teljesen vagyontalan tanterfiak közül egyelőre 3 részére ingyenes hely lesz adományozható. A felvétel iránti kérvények vagy egyenesen a kultuszminiszteriumhoz, vagy közvetlenül az Általános Közjótékonyági Egyesület elnökségéhez (VI. Eötvös u. 8.) intézendők. Amennyiben tankerületben ily betegek lennének, azok szanatóriumi elhelyezése érdekében a szükséges intézkedéseket annak idején meg fogom tenni. Végül megjegyzem, hogy a teljesen vagyontalanok kérvényei megfelelő igazolványval szerelendők fel. Nagybecskerek, 1908. évi november hó 29-én. **Grézió János**, kir. tanfelügyelő.

— **A takarmányhiány.** A földművelésügyi miniszter most állította össze a szálas takarmányról szóló 5. és 6. számú együttes kimutatását, amelyből megtudható, hogy hol lehet ilyen takarmányt beszerezni. Az érdeklődők bővebb felvilágosításért forduljanak a torontálmezei gazdasági egyesülethez, vagy a vármegye főispáni hivatalához.

hazánkra s így a monarchiára nézve is a Balkán háborút. Angliának különködése s a francia-orosz szövetség. A hármasszövetség azért oly erős, mert még szükség nem volt reá.

Bismarck zsenialitása teremtette meg, hogy egész Közép-Európán át egyesítse a nemzeteket a keleti orosz tulhatalmaskodás s a nyugati „Erbfeind“ ellen s válaszfalat teremtsen közöttük.

Meg vagyok győződve, hogy amint szüksége lenne a hármasszövetség gyakorlati érvényesülésének, **Olaszország** menten elhagyna bennünket.

Bismarck idejében elég óvatos volt a szövetségbe lépni, mert a vezér latin állam, a francia, le volt igazva és szövetségéért rekompensáció is volt kilátásba helyezve afrikai gyarmatok alakjában.

Midőn az abessiniai expedíció dugába dőlt, a kedve is eloszlott a hármasszövetségtől s tudjuk, hogy legutóbb mily nehezen ujtotta meg.

Igy hát Ausztria-Magyarország és Németországnak egyedül kellene megvívni a harcot a szláv fajok ellen, ami annál nehezebb lenne, mert a francia bosszuvágy a szláv táborban küzdene s az olaszaspirációk szintén másfelé gravitálnának.

A latin fajok, de különösen a francia halálos ellenségei a germán fajnak. Hiszen a francia koszorú történetirő, **Laboulaye Eduárd** „Lengyelország feloszlata“ -ról szóló művében, midőn a felosztást tartalmilag méltatja, azt mondja, hogy Oroszország kapta a legnagyobb részt, mert leginkább terület után vagyik, Poroszország a legvirágzóbb részt, Ausztria a legnépesebbet s felsőhajt, hogy ez azért történt meg, mert tudták, hogy Ausztria tud a népekkel elbánni.

Ez nem egészen így van, mert például a lengyel intelligenciának még az önálló lengyel királyság idejében sem volt olyan pozíciója, mint ma. **Laboulaye** szemrehányása tehát nem igaz, de az igaz, hogy örök örök szegénye Európának, hogy Varsóval hidat vert az orosznak Európába.

Azóta van Balkán-kérdés. Ezt a hidat le kell bontani s le fogja bontani az a nagy harc, amely elébb-utóbb ki fog törni Európa három nagy népfaja között.

Szomorú dolog ma, hogy amíg a szláv fajokban erős a tömörülés, addig a kulturnemzetek közötti versengés megkönnyíti azok diadalát.

Csak akkor vivhatja meg Európa e nagy harcot, ha a rokon nemzetek tömörülnek is, p. o. az összes germán nemzetek.

Az egyesült germán nemzetek és latin nemzetek között belátható időn belül fajharc nem fog kitörni, egyrészt azért, mert egy csomóban vannak Európa délnyugati részén s így a germán államok periferiáján kívül esnek, másrészt azért, mert a kultúra oly magas színvonalán állanak, mint a germán nemzetek.

Ausztria-Magyarországnak a jelenlegi bonyodalmat, ha csak lehet, békés uton kell elintéznie, ha mindjárt pénzáldozatok utján is, értem a török államadósságnak Bosznia-Hercegovinára eső részének elvállalása által.

Az annekszió proklamálását visszavonni természetesen már nem lehet, de lehet a vizálynak élet venni azáltal, ha monarchiánk sürgeti leginkább a kongresszus összehívását s azon kártérítési igényeit érvényesíti.

Mihelyest vagyoni kérdést csinál belőle a monarchia, elmulik mindjárt a szláv fajok szájaszkodása s furfangjuk nem fog kibúvót találni s amily tele torokkal kiáltja mostan az orosz, hogy a berlini szerződés meg lett szegve, épp olyan tele torokkal követelhetjük mi is a beruházott költségek megtérítését s ennek megoldása elől egy hatalom sem zárkozhatik el s az európai konflagrációnak eleje vétetik. Amily fontos arccal bujtak össze a szláv fajok s akarnak halászni a zavarosban, ily üres kézzel fognak szétrehazenni, amint a monarchiánk jogos igényeit érvényesíti. Ha ezt nem tesszük, akkor elmondhatjuk azzal a híres francia diplomatával: „Sire c'est la guerre“.

Bányász István.

CZIM: AZ UJSÁG
BUDAPEST, RÁKÓCZI-ÚT 54.

1061-5.2

Minden lótulajdonos
csak az általánosan használatban lévő, minden tekintetben bevált védjeggyel ellátott eredeti-H-sarkot használja.
Allandóan éles! Csúslökés kizárva! Sikos uton az egyedüli czélszerű! Kordcsőknél és vaskereskedőknél állandóan raktáron.
Figyelemztetés: Csakis az eredeti-H-sarkok készülnek speciális acéltól: óvakodjunk utángépektől, melyek csak élethöz értékű anyagból készülnek és emellett a használati utasítások. Bevásárlásunknál ügyeljünk a fenti védjegyre, mely minden egyes eredeti-H-sarkon látható.

1017-7.31

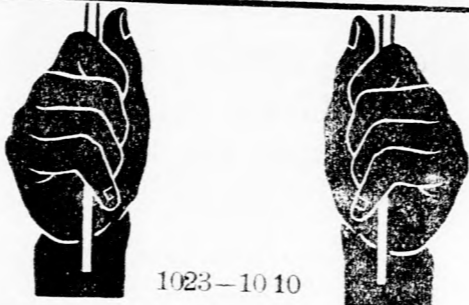
Az én ajtóm mindig nyitva áll.

Beléphet bárki bármikor s meggyőződhetik, hogy cikkeim, másokkal összehasonlítva, páratlanul kitűnők.

Tisztelettel

Erczezan Tivadar

fűszer és csemege kereskedése
Hunyad-(fő)-utca.

1023-1010

ELSŐRENDŰ CIPŐK NAGY RAKTÁRA

WEINBERGER K.

Nagybecskerek, Hunyadi-fő-utca 23.

Hallatlan olcsón árusítok jó cipőket, u. m.:

Férfiak részére:

amerikai sevro-bergsteiger 11 K.
ugyanaz gombos 12 „
box bőr cugos vagy
bergsteiger 12 K.

Nők részére:

box vagy amerikai sevro,
fűzős 10 K.
ugyanaz gombos 11 „
A legjobb gyermek cipők
szintén olcsó árban.

Viszontel-
árusítóknak
mérs ékeit árak.

Vidéki megrendeléseket az
árak rendkívüli olcsósága
daczára két pár rendelésnél
bérmentve eszközölöm.

363-50.60

Az Arpád-utcai 637/15. sz.
házban több kisebb és nagyobb

lakás
azonnal kiadó.

Tudakozódni e lap kiadóhivatalá-
ban lehet.

766-x.50

Legmesebbmenő-jótállás! Kézzel-üzemeltetett!

A DREZDAI MOTORGYÁR RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG
egyik legrégebb és legnagyobb
MOTORGYÁR

szállítja az
elismert

legújabb típusú
legújabb típusú
legújabb típusú
legújabb típusú
legújabb típusú
legújabb típusú

Szivógáz-
Benzin-
Gáz-
Nyersolaj-
Acetylen-

Motorkat és lokomobilekat

Vezérképviselet és raktár: **Gellért Ignác és Tsa**
Budapest, Teréz-körút 41. — Telefon szám: 12-91.

522-20.17.

Városunk látványosságát

képezi a „Fehér macskához” címzett fűszeráru- és csemegeüzlet

vasárnapi kirakata.

Mindenki nézze meg!

Mikulások dus választékban, már 50 filléres árban is.

Legfinomabb cukorkák, teasütemény, tea, rum, likör, cognac és
borok példátlanul nagy választékban. ■ ■ ■ ■

A „Fehér macskához” címzett üzlet a volt Schnitzler-féle helyiségben, a nagyhid
közeliében van.

1060-3.3

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor és alvételzavarok, gyomorgörögés és gyomorhív, rögzött székrekedés, májbetegségek, vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen a teljes háziszernak évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ára egy lepecsételt eredeti doboznak K. 2.— Hamisítások törvényileg fenyítettek.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Csak akkor valódi, ha mindegyik üveg Moll A. „A Moll” feliratu ónozáttal van zárva.

Moll-féle sósborszesz nevezetesen mint fájdalom csillapító bedörzsölési szer közzvény, csusz és meghülés egyéb következményeinél legismertebb népszerű.

Egy ónozott eredeti üveg ára 2 korona.

583-104.26 Főszékküldés
Moll A. gyógyszerész cs. és kir. udvari szállító által
Bécs, I., Tuchlauben 9 szám.
Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesítettek
A raktárban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjegyével ellátott csomagványokat kérni
Nagybocskereken kapható Kellner József és Benkovich Mihály győgszer-táraiban.

17705. sz. 1908. 1073-2.1

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idel temesvári Szent-Miklós

országos vásár

t. évi dec. 17-étől bezárólag dec. 21-éig fog megtartatni.

Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra dec. hó 17-től, csütörtökön reggeli 5 órától kezdve meg van engedve.

Temesvárott, 1908. évi december hó 21-én.

A városi főkapitányságtól:
BEE FERENC. főkapitány.

Karácsonyi ünnepek előtt alkalmat nyujtok

a tisztelt közönségnek, hogy ajándékol selymet, szöveteket, delainet, vásznakat, kanavászt, cretonn, barchettet és kendőket nálam

a legolcsóbb áron beszerezhesse.

WOGH MIHÁLY. Gabona-tér.
1075-10.1

XXVII. magyar királyi jótékonycélu államsorsjáték.

Ezen sorsjáték remélhető tiszta jövedelme közhasznú és jótékony célokra fog fordítani. — Ezen sorsjáték-nak 11989 nyeresége 365.000 kor összegben készpénzben.

Főnyeresemény 150.000 korona, továbbá:

1 főnyeresemény ————— 200.000 kor.	16 nyeresemény a ————— 1000 kor.
1 ————— 10.000 .	150 . a ————— 100 .
1 ————— 5.000 .	300 . a ————— 50 .
6 ————— 2.000 .	1500 . a ————— 20 .
	10000 . a ————— 10 .

Huzás visszavonhatatlanul 1908. évi december hó 30-án. — Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek kaphatók a m. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten (Vámpalota), valamennyi posta-, adó-, vám- és sz. hivatalnál, az összes vasúti állomásokon s a legtöbb dománytörszében és váltószl. then.

980-6.5 **M. KIR. LOTTOJÖVEDÉKI IGAZGATÓSÁG.**

STOCK

Cognac Medicinal

szavatoit valódi borpárlat

Camis & Stock

gőzpároló telepéből

BARCOLA.

Cognac gőzfőzde allandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.

Kapható minden jobb üzletben.

315-40.20

Hirdetmény.

Az ujszentiváni körjegyzőségnek üresedésben levő **segédjegyzői állásra** egy fiatal, szorgalmas, okleveles egyén azonnal alkalmazást nyer.

Jónás Antal, jegyző.

1072-1.1

Egy világosan gondolkodó fő

a hasznára tudja fordítani mindazokat a találmányokat, melyeket a kémiai tudomány az élelmiszerek terén tett.

Dr. Oetker sütőpora a 12 fillér, helyettesíti az élesztőt és tortákat, valamint minden más süteményt és tésztát könnyebbé, nagyobbá, jobb ízűvé és könnyebben emészthetővé teszi.

Dr. Oetker pudingpora a 12 fillér, tejjel felfőzve kitűnő ízű és olcsó utóétket képez kicsinyek és nagyok számára.

Dr. Oetker vaniliacukra a 12 fillér, csokoládé, pudingok, tej, sanceok és krémek vanilirozására szolgál s tökéletesen pótolja a különben drága vaniliashote-t. Egy csomag tartalma megfelel 2-3 shot jó vaniliának.

Minden egyes csomagoe pontos és kimerítő használati utasítás van. **Kapható ugyiszólván minden gyarm. itaru és fűszerkereskedésben** Receptek ingyen.

787-26.9 **DR. U. OETKER, BIELEFELD ÉS BÉCS.**

Ó H J A J! Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuak

Egger mellpasztillai

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.
Doboza 1 és 2 korona. — Próbadozoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:
„NADOR” gyógyszer-tár
Budapest, VI., Váci-körut 17.

É L J E N! Egger-mell pasztillája csakhamar meggyógyított!

Kapható: Nagybecskereken: Basch Ernő, Benkovich Mihály, Jakoby Ármin, Kellner József, 880-26.11 Vági Sándor. Bégaszentgyörgy: Szerdahelyi Károly, gyógyszerészeknél.

Steckenpferd

liliumtejszappan

a legenyhébb kézi-szappan.

285-20.20

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult háziszern, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közzvénynél, oszúnál és meghűléseknel, bedörzsölésképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszer-tárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszer-tára az „Arany országhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Mindennapi szétküldés.

OSERS és BAUER kizárólagos motorgyár

WIEN, XX., Dresdnerstrasse 81-83. • • • • BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 18

Benzinlokomobilok, benzinmotorok, szivógázmotorok.

A jelenkor legolcsóbb üzemereje. Üzemköltség óra-lőerőként 2-3 fillér. Több száz telep üzemenben. Kedvező fizetési feltételek.

Árjegyzékkel és költségvetéssel díjmentesen szolgálunk.

ELSŐRENDŰ SZOLID GYÁRTMÁNY.

Az utóbbi időben a következőknek szállítottunk gépeket

Schloss János és Társai Szászveszős	8 HP. cséplő szerelvény	Takács Imre malomtulajdonos, Pásztó	75 HP. sz. ögáztelep	
Magocsi János és Fiai Monor (tanyák)	6 HP. „ ”	Stenger Vilmos	Nagytopolovec	50 HP. „
Papp János Inárosberény	8 HP. „ ”	Rosmann Samu	Mocs (Kolozsm.)	40 HP. „
Nagy J. Pál Boglár	6 HP. „ ”	Herczeg József	Magyarbányhegy	80 HP. „
Ifj. Pál István, Órda (Boglár melletti)	4 HP. „ ”			

és még számos nagy uradalomba. 83-51.45